

Cudi Dağı'nın Sefine Doruklarında

Tur Kardu (Cudi Dağı) Doğu kültürünün damarlarından biri olan Süryani kültürü içinde saygın bir yere sahiptir.

Turabdin ve Tur İzlo (Bagok Dağı) gibi tarihte Süryani kültürünü besleyen çok kadim bir dağdır.

Bir dağa çıkmak, dünyanın her yerinde çağlara gitmek gibidir.

Ama bu dağ, Kardu / Cudi Dağı olunca, adeta insanlığın doruğuna, uygarlık tarihine çıkmak anlamına gelir.

Bana göre, Kardu / Cudi Dağı insanlığın rahmidir.

ŞIRNAK Üniversitesi'nin ev sahipliğinde, organize edilen 1. Uluslararası Turabdin Sempozyumunun çok verimli iki günlük çalışmasının ardından yurtiçinden ve yurtdışından gelen bilim insanları eşliğinde dün Cudi Dağı'ndaki Sefine bölgesine çıkıldı.

3 Mayıs 2023 günü o mistik doruklar ziyaret edildi.

Çok arzulamama rağmen Kardu / Cudi Dağı'na ancak o gün çıkabildim.

Harekette her daim sarsıntı ve devinim vardır.

Çünkü hayat sarsıntılarla başlar, çoğu kez sarsıntılarla devam eder.

Ancak unutulmasın ki, hareket varsa devinim vardır. Oluş vardır. Olmak vardır.

Kalbimiz vura vura, sarsılarak, heyecanlanarak, içsel sarsıntılar içinde tırmandık Cudi'nin doruklarına..

Sempozyumdaki bilgi sofrasının lezzeti Cudi Dağı'nın doruklarında yerini ruhsal bir dinginliğe bırakmıştı.

Sefine bölgesine çıkarken yurtdışından gelen akademisyen Süryaniler gibi ben de çok heyecanlanmışım.

Çünkü o doruklar çok çok şey anlatıyordu. Çok şey fısıldıyordu...

O doruklar mistik enerji doluydu. Üslubu öğretici olsa da, asla tepeden bakan bir üslup değildi.

O üslup mütevazıydı. Doğal ve samimiydi.

O üslup affeden, yüzleşen bir yüceliği yeşerten bir kalbe, samimi bir kalbe davet eder gibiydi.

Altımıza serdiği sıcacık bir minderiyle kuşatıcı bir nezaketle bize “**hoş geldiniz**” derken, şimdiye kadar neredeydiniz diyordu sanki.

Hakiki samimiyetiyle o doruklar bizimle el sıkışıyor, kucaklaşıyordu.

Grupta bulunan herkes o kutsal mekânı gördü. Hissetti. O muhteşem dinginliği dinledi.

Ancak herkesten farklı bakınca ben farklı gördüm.

Etrafa yaşam nefesi dağıtan o doruklardaki dinginliği okumak çok zor olsa da, ben farklı hissettim.

Süryani kültüründe Cudi Dağı, Kardü ismiyle bilinir.

Kardü ismi, Süryanicenin kadim damarlarından biri olan eski Akkadça/Asurcadan günümüze gelen bir isimdir.

Tıpkı komşu Gabar dağı gibi, “**KARDU**” ismi, “**yiğit, güçlü, cesur**” anlamına gelir.

Kilise kayıtlarına göre, Kardu bölgesi, Mor Evgin’in öğrencilerinin (4. yy’da) çalışmaları sayesinde Hıristiyanlığa geçiş yapmıştır.

Bu nedenle bugün Cudi Dağı’nın sefine bölgesi olarak bilinen dorukta henüz o erken dönemde bir manastır inşa edilmişti.

O manastıra Aziz Mor Yakup ismi verilmişti.

Kilise tarihi ve (özellikle hagiografik eserler) Kardu bölgesine atanan metropolitlerden/episkoposlardan, Kardu dağlarında kurulu manastırlardan, bu dağın eteklerinde yapılan Süryanice edebi üretkenlikten, Kardu kökenli münzevilerden, üstat ve din adamlarından çok bahseder.

Bu da gösteriyor ki, Süryani kültürü için Kardu bölgesi adeta akan bir ırmak gibi idi bir zamanlar..

Bu vesileyle o ırmaktan kalıntıları günümüze kadar gelen ve tarihi kayıtlarda geçen Kardu / Cudi Dağı’nın üzerinde ve eteklerinde kurulu bulunan ve genellikle Aziz Mor Evgin'in öğrencilerinin ismi üzerine inşa edilen bazı manastırları tanımının faydalı olacağını düşünüyorum.

Farklı kaynaklardan ve yerli büyüklerimizden tespit edebildiğim kadarıyla bu manastırlar şunlardır:

Kamul Manastırı, Gallo (Galala) Manastırı, Mor Basima Manastırı, Mor Adona Manastırı, Mor Yuzadak Manastırı, Mor Abdyeşu Manastırı, Mor İshak Manastırı... ve diğerleri....

Başka kültürlerdeki iyiyi/güzeli görmek ve anlayışlı davranmak için aynı olmamıza gerek yok. Her kültürün içindeki hakikati görebilmek, bakış açımızın genişlemesine yardımcı olacağını düşünüyorum.

Bilimsel sempozyumlar, arkeolojik kazılara benzer. Üstü toprakla örtülü bilinmeyen yeni bilgileri gün ışığına çıkarırlar.

O bilgileri işler, güçlendirir ve var ederler.

Asıl olan bilinçli niyettir. Samimi farkındalıktır.

Söylediğimiz sözler ve yapmış olduğumuz eylemler o niyeti ve o samimi farkındalığı ya zayıflatır öldürür, ya da güçlendirir oldurur!

Şırnak Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Abdurrahim Alkış'ın değerli şahsında 1. Uluslararası Turabdin Sempozyumunun düzenlenmesinde emeği dokunan herkese içtenlikle teşekkür ederim.

Saygılarımla..

Yusuf Beğtaş

Süryani Dili-Kültürü ve Edebiyatı Derneği Başkanı / Mardin